SVERIGES STADSMISSIONER

ju.remissvar@regeringskansliet.se
JU.L2@regeringskansliet.se
Diarienummer Ju2026/01730

19 november 2026

Remissvar från Sveriges Stadsmissioner

Remissyttrande över betänkande av Utredningen Åtgärder mot överskuldsättning (SOU 2026:43).

Riksföreningen Sveriges Stadsmissioner samlar på nationell nivå den lokala Stadsmissionen i Göteborg, Kalmar, Skåne, Stockholm, Sörmland, Umeå, Uppsala, Västerås, Örebro och Östergötland och arbetar för människor som lever i utsatthet och utanförskap i Sverige. Tillsammans bedriver vi professionell social omsorg, utbildning och arbetsintegration på 40-talet orter runt om i Sverige och möter 5000 - 7000 människor dagligen.

Sveriges Stadsmissioners utgångspunkter för yttrandet

Stadsmissionen är en idéburen organisation som arbetar för att skapa ett mänskligare samhälle där alla har makt att forma sina egna liv och är delaktiga i samhället. Detta gör Stadsmissionen genom att bedriva professionellt socialt arbete, utbildning och arbetsintegration utifrån en kristen värdegrund som värnar om alla människors lika värde och rättigheter oberoende av livssituation. Utifrån denna värdegrund har samhället ett ansvar att stötta vid utsatthet, särskilt barn, oavsett juridisk status.

I sitt uppdrag utgår Stadsmissionen från FN:s deklaration om mänskliga rättigheter och Barnkonventionen om barnets rättigheter och värnar om alla människors lika värde, oavsett livssituation.

Sammanfattning av Sveriges Stadsmissioners yttrande

Sverige Stadsmissioners övergripande bedömning är att utredningen innebär fler steg i rätt riktning för att stärka den överskuldsattas ställning och förbättra möjligheterna till en ekonomisk omstart. Vi välkomnar att en större del av ansvaret och de ekonomiska konsekvenserna förskjuts från gäldenären till kreditgivaren.

Sveriges Stadsmissioner tillstyrker förslagen om en reviderad skuldsaneringslag som ska göra det enklare att få skuldsanering. Det innefattar en ändrad skälighetsbedömning som beaktar orsakerna till betalningsproblemen samt en tydligare bedömning av kvalificerad insolvens.

Likaså tillstyrker vi en ändrad avräkningsordning, där betalningar i första hand ska minska kapitalskulden, före räntor och avgifter. Det är också positivt att skuldsaneringstiden minskas och harmoniseras med betalningsplanen. Dock skulle vi hellre se att tre betalningsfria månader per år kvarstår, i enlighet med Yrkesföreningen Budget och skuldrådgivnings remissvar. Detta för att motverka att människor med skuldsanering på grund av avsaknad av buffert, hamnar efter med sina betalningsplaner eller till och med i ny skuldsättning, vilket motverkar skuldsaneringens rehabiliterande syfte.

Sveriges Stadsmissioner tillstyrker likaså förslagen där Kronofogden ska ge den överskuldsatte en bättre skuldöverblick och stöd att söka skuldsanering. Kronofogdens stöd behöver dock vara ett komplement till den kommunala budget- och

Sveriges Stadsmissioner
Krukmakargatan 21
104 62 Stockholm

Bankgiro: 900–1751
Postgiro: 90 01 75-1
Org.nr: 802439–9704

E-post: info@svergiesstadsmissioner.se
www.Svergiesstadsmissioner.se

skuldrådgivningen, vars uppdrag är att ge ett mer kvalificerat heltäckande stöd utifrån individuella behov.

Sveriges Stadsmissioner skulle också i enlighet med Kronofogdens skrivelse gärna se absolut preskription som möjligt komplement till ovan förslag på åtgärder för att minska överskuldsättningen.

Utveckling av Sveriges Stadsmissioners yttrande

4.5.2 Skälighetskriteriet

Sveriges Stadsmissioner ställer sig positiva till förslaget att skälighetsbedömningen ska beakta orsakerna till betalningsproblemen. Vi välkomnar att omständigheter som sjukdom, arbetslöshet och separation får betydelse i bedömningen.

I utredningen lyfts att beviljandegraden bland kategorin Överkonsumtion är låg samtidigt som konsumtionskrediter är lättillgängliga och marknadsförs på ett aggressivt sätt. En högre beviljandegrad skulle på sikt kunna dämpa marknaden för den frikostiga lån- och kreditgivning som erbjudits konsumenter under en längre tid.

4. 7.1 Kronofogdens utökade roll

Sveriges Stadsmissioner är positiva till förslagen att Kronofogden ska upprätta ett register som förbättrar den enskildes överblick över sina skulder och till myndighetens utökade stöd vid ansökan om skuldsanering.

De människor som Stadsmissionen möter som är överskuldsatta har ofta låga inkomster och skuldsättningen har uppkommit vid en livshändelse som skilsmässa, sjukdom eller/arbetslöshet. De behöver därför stöd och råd gällande hela livssituationen, vilket är den kommunala socialtjänstens inklusive budget och skuldrådgivningens uppdrag, men inte Kronofogdens. En rättssäker och kvalitativ skuldsaneringsprocess behöver ge utrymme för en tillräckligt grundlig bedömning och säkerställa att den enskilde får tillgång till kvalificerat stöd utifrån sina individuella behov. Vi vill därför understryka den kommunala budget- och skuldrådgivningen grundläggande betydelse även i framtidens skuldsaneringsprocess.

Det ska också sägas att Kronofogden inte kan ge den skuldsatte en total överblick av sina skulder, då Kronofogden endast har kännedom om skulder konsumenten har som myndigheten fått i uppdrag att handlägga. En heltäckande bild uppnås bara om ett statligt nationellt skuldregister upprättas.

4.7.2 Kvalificerad insolvens

Sveriges Stadsmissioner tillstyrker förslaget om en tydligare bedömning av kvalificerad insolvens. Vi ser positivt på den föreslagna sexåriga bedömningshorisonten och på att den aktuella betalningsförmågan får större betydelse.

Att förkorta gäldenärens skuldsituation är av vikt då detta i sin tur har stor påverkan på individens psykiska och fysiska hälsa. På sikt kan tydligare kriterier för kvalificerad insolvens också påverka de kredit- och långivare som alltför lättvindigt godkänner lån och krediter till att bli mer återhållsamma och göra ordentliga kreditprövningar vilket i sin tur kan hjälpa till att bromsa överskuldsättningen.

4.7.3 Betalningsplanens längd och möjlighet till förbättrad ekonomi under skuldsaneringen

Sveriges Stadsmissioner tillstyrker förslaget att förkorta skuldsaneringsperioden till 3 år. Att korta ned skuldsaneringstiden kommer att resultera i en snabbare väg ur överskuldsättning och minska det personliga lidandet som överskuldsättning för med sig. Så är exempelvis risken för suicidförsök fem gånger högre för människor med överskuldsättning enligt Folkhälsomyndigheten.

Samtidigt delar vi yrkesföreningen Budget och Skuldrådgivarnas (BUS-föreningen) syn på risken med att de betalningsfria månaderna tas bort. Dessa månader fyller en viktig funktion då de erbjuder en lättnad i betalningsplanen inför två ekonomiskt påfrestande perioder, jul och sommar. De har också gjort det möjligt för den som genomgår skuldsanering att bygga upp en viss buffert för att klara oväntade lägre inkomster vid exempelvis en sjukskrivning eller för oförutsedda utgifter för exempelvis tandläkare. Genom att ta bort de betalningsfria månaderna ser vi risker med att fler, av ovan nämnda skäl, hamnar efter med sina betalningsplaner eller till och med i ny skuldsättning, vilket motverkar skuldsaneringens rehabiliterande syfte.

Sveriges Stadsmissioner ser därför positivt på BUS-föreningen förslag om att korta betalningsplanen till fyra år och behålla de betalningsfria månaderna. alternativt att den buffert som bestäms i betalningsplanen ses över, och att Kronofogden vid fastställandet av denna tar större hänsyn till potentiella inkomstbortfall.

Vi tillstyrker också förslaget att förbättrade inkomster inte utan vidare ska medföra att en pågående skuldsanering upphör. Den enskilde ska ha incitament att förbättra sin situation.

Däremot skulle vi liksom BUS-föreningen gärna se att reglerna kring omprövning vid tillfällig försämring av ekonomin ses över. Som regelverket tillämpas idag krävs det att kostnaden för en tillfällig försämring uppgår till fyra månaders betalning enligt betalningsplanen för att en omprövning ska vara möjlig. Detta är ytterligare en potentiell risk som bör beaktas om de betalningsfria månaderna tas bort.

5. Ändrad avräkningsordning

Sveriges Stadsmissioner tillstyrker förslaget om ändrad avräkningsordning så att betalningar i första hand ska minska kapitalskulden, före räntor och avgifter. Det är en central förändring för att stärka den skuldsattas möjligheter att komma ur skuldsättningen.

Liksom BUS-föreningen anser Sveriges stadsmissioner att det är positivt att utredningen tydliggör att en ändrad avräkningsordning är ägnad att påverka kreditgivningen. Som utredningen påpekar har ansvaret för kreditprövningen sedan länge legat på kreditgivarna, men enligt vår uppfattning har detta ansvar inte tagits i tillräcklig utsträckning, vilket har bidragit till den överskuldsättning som vi nu ser liksom de stora samhällskostnaderna på 200 miljarder kronor årligen enligt riksrevisionens beräkningar, i form av bl a uteblivna skatteintäkter, vårdkostnader och sjukskrivningar.

Att en ändring av avräkningsordningen därför får effekt på kreditgivningen framstår som rimligt. Kreditgivarna bör ta ett faktiskt ansvar och stå för en del av konsekvenserna av en lång tid av mycket bristfällig kreditprövning. Vi menar även att förslaget att tillämpa en ändrad avräkningsordning retroaktivt är en förutsättning för att syftet med att minska överskuldsättningen ska uppnås.

SVERIGES STADSMISSIONER

6. Absolut preskription

Utredningen lägger fram ett förslag om absolut preskription, som inte förordas då det enligt utredningen inte är ett träffsäkert eller effektivt instrument för att komma tillrätta med överskuldsättningen.

Sveriges Stadsmissioner håller dock med Kronofogden om att absolut preskription kan fylla en kompletterande funktion tillsammans med övriga föreslagna åtgärder.

8. Tidsfördröjning för beviljade krediter

Regler som förbjuder snabba utbetalningar vid nyligen ingångna konsumentkreditavtal är enligt utredningen inte ett träffsäkert eller effektivt instrument för att komma tillrätta med överskuldsättningen.

Sveriges Stadsmissioner ser dock att människor fortsatt kommer att behöva snabb ekonomisk hjälp vid nödvändiga och oförutsedda utgifter. Dock inte i form av dagens kommersiella snabblån med deras villkor. I stället behöver ekonomiskt bistånd bli mer lättillgängligt och återigen skydda människor i utsatta situationer från fattigdom.

10. Konsekvenser av förslagen

Utredningens uppdrag har varit att föreslå åtgärder för att minska problemet med överskuldsättning, med fokus på åtgärder som kan minska antalet långvarigt överskuldsatta. Bland konsekvenser nämns att antalet beviljade skuldsaneringar antas öka med i vart fall 4 000 per år.

Mot bakgrund av att 449 703 personer hade skulder hos Kronofogden 2025 och 11 558 skuldsanering, ser Sveriges Stadsmissioner att ytterligare åtgärder behövs för att vända utvecklingen gällande överskuldsättningen i Sverige.

Sveriges Stadsmissioner

Jonas Rydberg, Generalsekreterare